

ARVAMUSED

EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEE

TÄISKOGU 478. ISTUNGJÄRK 22. JA 23. VEEBRUARIL 2012

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Kuidas kaasata kodanikuühiskond finantsturgude reguleerimisse” (omaalgatuslik arvamus)

(2012/C 143/02)

Raportöör: **Peter MORGAN**

20. jaanuaril 2011 otsustas Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee vastavalt kodukorra artikli 29 lõikele 2 koostada omaalgatusliku arvamuse teemal:

„Kuidas kaasata kodanikuühiskond finantsturgude reguleerimisse”.

Asjaomase töö ettevalmistamise eest vastutav majandus- ja rahaliidu ning majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse sektsioon võttis arvamuse vastu 2. veebruaril 2012.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis täiskogu 478. istungjärgul 22.-23. veebruaril 2012 (22. veebruari istungil) vastu järgmise arvamuse. Poolt hääletas 66, vastu hääletas 53, erapooletuks jäi 41.

1. Järeldused ja soovitus

1.1 Finantskriisi üheks põhjuseks olid finantsturgude ebapiisav ja puudulik reguleeritus ja järelevalve. Üks raskustest finantsturgude reguleerimisel seisneb erinevate ja vastandlike seisukohtade tasakaalustatud osalemise võimaldamises. Finantssektori huvide õiguspärasele esindamisele puudub oluline vastukaal kodanikuühiskonna osalemise näol. Poliitilised vaidlused leiavad eelkõige aset kahe poole – seadusandja ja asjaomase finantssektori – vahel.

1.2 Just finantsturgude reguleerimisel on Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteel väga head eeldused, et korvata kodanikuühiskonna osalemise puudujäägid. Komitees on ju ühelt poolt esindatud finantsmajanduse esindusühendused, teiselt poolt aga tarbijakaitseorganisatsioonid ja ametiühingud. Komitee ei soovi ega saa sealjuures asendada kodanikuühiskonna ühenduste vahetut osalemist. Kodanikuühiskonna dialoog on demokraatlik ja avalik arvamuse kujundamise protsess, milles peaksid kõik olulised osapooled osalema tõhusas vormis.

1.3 Komitee jaoks pole sealjuures kahtlustki, et finantssektori enda osalemine arvamuse kujundamisel on õigustatud. Finants-

ettevõtted on reguleerimise objektid, kes peavad nõudeid täitma ning seadusest tulenevaid kohustusi ellu viima. Komitee tunnistab ka seda, et finantssektoris on enamjaolt tegemist valdkondade ja ettevõtetega, kes tegutsevad tõsiselt ja ausalt ning ei ole põhjustanud finantskriisi.

1.4 Võttes arvesse üksikasjaliku reguleerimise keerukust, on otsustava tähtsusega see, et ühendused ei nimetaks mitte ainult põhimõttelisi eesmärgi ega nõuaks reeglite üldist karmistamist, vaid esitaksid pädevaid ja eesmärgipäraseid ettepanekuid ja argumente. Selle saavutamiseks tuleb teha märkimisväärseid pingutusi, et need ühendused saaksid arutleda seadusandja ja teiste ühendustega võrdsel tasandil.

1.5 Euroopa Komisjon, Euroopa Parlament, nõukogu ja liikmesriigid peavad ise enam algatusi ellu viima, et kaasata kodanikuühiskonda finantsturgude reguleerimisse laiaulatuslikumalt.

1.6 Euroopa Keskpank, Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu ning vastloodud Euroopa finantsjärelevalveasutused

peaksid arvestama oma töös kodanikuühiskonna organisatsioonide seisukohtadega. Õigusaktidega ette nähtud finantsjärelevalveasutuste juures tegutsevate sidusrühmade tööviisis tuleks arvestada kodanikuühiskonna organisatsioonide eripäradega.

1.7 Kodanikuühiskonna organisatsioonide rahaline toetamine ELi vahenditest võib teatud juhtudel olla asjakohane, et korvata oluliste huvide esindatuse puudujääke. Samas tuleb siiski tagada rahaliste maksete täielik läbipaistvus, garanteerida organisatsioonide sõltumatus ning kindlustada meetmed, mis väldivad toetatavate ühenduste eelistamist mittetoetatavate ühenduste ees suhetes komisjoniga.

1.8 Lisaks tarbijaorganisatsioonidele ja ametiühingutele on terve rida teisi rühmi, kes võiksid anda olulise panuse finantsturu üle peetavatesse aruteludesse, näiteks heategevuslikud organisatsioonid, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted, institutsionaalsete investorite organisatsioonid, suuremate finantstoidingutega tööstus- ja teenindustevõtted ja nende ühendused, finantsvahendajad ning isegi reitinguagentuurid. Seoses turgudel valitseva konkurentsiolekorraga võivad kasuliku panuse anda ka teiste valdkondade esindajad peale nende, keda reguleerimine otseselt puudutab.

1.9 Kõik teemad ei ole ühtemoodi sobivad, et kodanikuühiskonna ühendused saaksid nende üle arvamusi avaldada. Kui sellised küsimused nagu tarbijakaitse, maksurahade kasutamine finantsasutuste päästmiseks või finantssektori maksustamine on selleks väga sobivad, siis tehniliste üksikasjadega seotud probleemid, näiteks maksevõime arvutamine ja finantsaruandlus, pakuvad vähem huvi.

1.10 Lihtsalt üldiste ja eristamata nõuete esitamisest karmimate eeskirjade kehtestamiseks ei piisa. Sellest ei ole seadusandjale abi. Esitada ei tule mitte ainult võimalikult konkreetseid ettepanekuid, vaid kaaluda tuleks ka karmimate nõuete eeliseid ja puuduseid.

1.11 Komitee julgustab Euroopa ja riigi tasandi kodanikuühendusi tegelema finantsturgude reguleerimise küsimusega intensiivsemalt kui varem. Paljude selliste organisatsioonide jaoks on asjakohane seada finantsturu stabiilsuse edendamine organisatsiooni omaette või vajadusel uueks eesmärgiks ning laiendada vastavalt oma huvi- ja tegevusvaldkonda.

1.12 Komitee arvates oleks soovitatav, kui ühendused kasutaksid osalemist finantsturgude reguleerimisel selleks, et laiendada selle liikmete hulgas kui ka avalikkuse ees positiivset teavet ELi edukate tegevuste kohta selles valdkonnas.

1.13 Vaatamata tõestatud konkreetsetele vigadele kuulub Euroopa finantssektor samuti nende hulka, kellele kriis nega-

tiivset mõju avaldas. Seetõttu kutsutakse seda üles andma oma panust finantsturu tõhusasse reguleerimisse. Seejuures ei tohiks üksikud valdkonnad peituda võlts-tagasihoidlikkuse varju, kui finantsturu stabiilsuse huvides tuleks kommenteerida teiste sektorite reguleerimist.

1.14 Ka finantssektor peaks aga end avama dialoogiks kodanikuühiskonna organisatsioonidega. Seoses finantskriisiga on finantssektor sattunud suure avalikkuse tähelepanu alla ja nendele ettevõtetele võiks olla kasulik astuda kodanikuühiskonnaga dialoogi, vahetada argumente ja saada ideid.

1.15 Euroopa arvamuse kujunemises mängib loomulikult silmapaistvat rolli ajakirjandus. Soovitatav oleks ka ajakirjanduses kodanikuühiskonna seisukohti rohkem kajastada.

1.16 Komitee tegeleb ka edaspidi aktiivselt finantsturgude reguleerimise ettepanekutega, arutleb nende üle laiaulatuslikult ning esitab sisulisi arvamusi, pannes erilist rõhku kodanikuühiskonna esindajate seisukohtade kaasamisele komitees. Arutelude puhul kaasab komitee kodanikuühiskonna ühendusi aktiivsemalt ja otsesemalt oma arvamuse kujundamise protsessi sektioonides ja uurimisrühmades toimuvate konsultatsioonide vahendusel.

1.17 Komitee kannab oma tööprogrammide kujundamisel, istungjärkude, sektioonide ja uurimisrühma koosolekute kavandamisel hoolt selle eest, et finantsturu reguleerimise üle peetavaks põhjalikuks aruteluks jääks piisavalt aega. Komitee tagab oma finants- ja inimressursside haldamisel, et finantsturgude reguleerimise küsimuste arutamisel oleks liikmete käsituses kõrge kvalifikatsiooniga asjatundlik erialane nõustamine.

2. Arvamuse eesmärk ja taust

2.1 2008. aastal alanud finantsturgude kriis⁽¹⁾ on kogu maailmas ja eelkõige Euroopa Liidus toonud kodanikele kaasa ränki tagajärgi, mida komitee on korduvalt ja põhjalikult käsitlenud. Turgude kokkuvarisemise, sellele eelnenud spekulatsioonide ja üliriskantsete finantstoodetega kauplemise üks põhjuseid oli finantsturgude ebapiisav ja puudulik reguleerimine ja kontroll.

2.2 Selle valdkonna reguleerimise muutis nii minevikus kui ka praegu keeruliseks see, et pluralistlikes ja demokraatlikes arvamuse kujundamise protsessides peaks olema tasakaalustatult esindatud erinevad ja vastandlikud seisukohad. Kodanikuühiskonna organisatsioonide osalemine ei kujuta endast hetkel olulist vastukaalu finantssektori huvide õiguspärasele esindamisele. Finantsturgude uue reguleerimise käigus tuleks see tasakaalutus kõrvaldada.

(¹) Ülemäärases riigivõlast alguse saanud kriisi käesolevas arvamuses ei käsitleta, kuigi ka siinkohal võiks esitada küsimuse, miks kodanikuühiskond ei avaldanud varem ja tugevamalt survet võlgade vähendamiseks.

2.3 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee kui Euroopa kodanikuühiskonda esindav institutsioon peab lisaks arvamuste koostamisele oma ülesandeks ka edendada kõigi osapoolte ja sidusrühmade laiapõhjalist ja kõikehõlmavat kaasamist Euroopa õigusloomeprotsessi. Seetõttu tunneb komitee muret selle pärast, kui mõnedes poliitikavaldkondades ei suudeta korrapäraselt korraldada tasakaalustatud arutelu.

2.4 Käesoleva omaalgatusliku arvamuse eesmärk on seetõttu analüüsida kodanikuühiskonna osalemist finantsturgude reguleerimisel ning anda soovitusi nende parema kaasamise kohta.

3. Puudujäägid ja takistused kodanikuühiskonna osalemisel

3.1 Finantsturgude reguleerimist on siiani suunanud eeskätt finantssektori asjaomased ringkonnad. Seda muljet kinnitab veenvalt ka 28. novembril 2011 toimunud komitee korraldatud avalik arutelu. Selle põhjuseks ei saa pidada ELi institutsioonide puudulikku avatust. Kõnealune teema on teistes, finantssektori-välistes organisatsioonides seni vaid väga vähest huvi äratanud. Sellest annab tunnistust näiteks vähene osalus ELi komisjoni konsultatsioonides, Euroopa Parlamendi kuulamistel ja avalikel aruteludel.

3.2 Poliitilised vaidlused finantssektori direktiivide ja määruste osas leiavad ka praegu aset eelkõige kahe poole – seadusandja ja asjaomase finantssektori – vahel. Seevastu kuuluvad muudes teemavaldkondades poliitilised tülid ka kodanikuühiskonna organisatsioonide vahel just Brüsselis pluralistlike vaidluste keskmesse, näiteks sotsiaalpoliitika küsimustes tööandjate ja ametiühingute vahel, keskkonnapoliitika osas tööstuse ja keskkonnaühenduste vahel ning tarbijakaitsepoliitika küsimustes kaubandus- ja tarbijaühenduste vahel.

3.3 Komitee arvates on finantsturgude reguleerimise vajaka-jäämistel rida põhjuseid:

3.3.1 Finantsturgude reguleerimise eesmärk on finantsturgude turvalisus ja stabiilsus ning seega mitte eriti konkreetse ja käegakatsutava avaliku hüve säilimine, mis pealegi ei tundunud kaua aega üldse ohus olevat. Ei olnud lihtne tuvastada kodanike konkreetseid huvisid, mida oleks pidanud kaitsma. Seega ei olnud finantsturgudest väljapoole jäävatel ringkondadel suurt huvi, põhjust ja motivatsiooni nende küsimustega tegelemiseks.

3.3.2 Finantsturud on ülimalt keerulised ja mittespetsialistidel on neid raske mõista. Eri osapoolte, keeruliste toodete ja mitmekihiliste põhjuslike seoste tõttu on sektorivälistel organisatsioonidel keeruline aruteludes vajaliku pädevusega osaleda.

3.3.3 Ei ole lihtne tuvastada, millised on reguleerimise kaudsed ja eelkõige otsesed tagajärjed kodanikuühiskonna orga-

nisatsioonide liikmetele, eelkõige kui tegu ei ole mitte direktiivide ja määrustega, vaid keeruliste rakenduseeskirjade ja tehniliste standarditega.

3.3.4 Finantsvaldkonna reguleerimise protsess on suhteliselt raskesti mõistetav. Varasema Lamfalussy menetluse ja praeguse delegeeritud õigusaktide, rakendusaktide ja siduvate tehniliste standardite süsteemi tõttu, kus on rohkelt menetlusetappe ja palju erineval määral osalevaid institutsioone ja ametkondi, on tihtipeale raske õigel ajal esitada sihipäraseid seisukohti. Lisaks määravad reguleerimiste sisu üha sagedamini ülemaailmsed institutsioonid nagu G20, Baseli komitee või IASB (*International Accounting Standard Board*), kelle töö ei ole väga läbipaistev.

3.3.5 Arvestades reguleerivate kavade suurt arvu, õigusloomeprotsessi kiirust ja sidusrühmade arvukust, on oma piirideni jõudnud ka institutsioonide otsustajate suutlikkus arutelude läbi viimises, seisukohta väljendavate dokumentide läbitöötamises või konverentsidel osalemises.

3.3.6 Euroopa turul toimuvasse ei võimaldanud siiani sekkuda sellised raskelt kummutatavad argumendid nagu finantsturgude tugev ülemaailmne seotus, kapitali ülemaailmne liikumine ja kauplemise suur tundlikkus. Konkurents majanduskasvu ja töökohtade loomise edendamise investeeritava lühiajalise kapitali pärast jättis mulje, et vähene reguleerimine on mõistlik ja üsna pikas perspektiivis piisav.

3.4 Need raskused on ka põhjus algatuse *Finance Watch* loomiseks, milles on Euroopa Parlamendi liikmete initsiatiivil ühinenud mitmesugused ühendused Euroopa ja riikide tasandil, et jälgida kriitiliselt finantssektori õigusloomet.

3.5 Ka liikmesriikides paistavad olevat sarnased probleemid. Ei ole näha, et kodanikuühiskonna jõud oleksid saavutanud seal olulist mõju finantsturgude reguleerimisel.

3.6 Finantssektori väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete huvidega arvestamine tundub samuti rinda pistvat raskustega, nagu ka kodanikuühiskonna osalemine. Paljud väiksemad finantsasutused kurdavad suurte halduskulude ja keeruliste reeglite üle, mida on raske ellu rakendada.

4. Põhimõttelised märkused

4.1 Osalusdemokraatia on Euroopa ärimudeli ja Euroopa valitsemistava kindel koostisosa. Esindus- ja osalusdemokraatia on sätestatud Lissaboni lepingus. Siiski on seal ette nähtud üksnes kohustus anda „kodanikele ja esindusühendustele” võimalus teha teatavaks oma seisukohti (Euroopa Liidu lepingu artikkel 11). Seega peavad Euroopa institutsioonid olema isealgatusvõimelised, kui küsimus ei leia kodanikuühiskonnas üldse või leiab vaid ühepoolset vastukaja.

4.2 Sealjuures on endastmõistetav, et otsuseid teevad demokraatlikult õiguspäraseid institutsioonid ning et kodanikuühiskonna dialoogil on vaid ettevalmistav ja saatev roll.

4.3 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee on organiseeritud kodanikuühiskonna jaoks peamine koht enda esindamiseks ning arvamuste vahetamiseks ja avaldamiseks ning kujutab endast hädavajalikku silda Euroopa ja selle kodanike vahel. Komitee täidab seda rolli eeskätt õigusloomes.

4.4 Just finantsturgude reguleerimisel on komiteel väga head eeldused täita olulist rolli ning korvata kodanikuühiskonna osalemise puudujäägid. Komitees on ju ühelt poolt esindatud finantsmajanduse esindusühendused, teiselt poolt aga tarbijakaitseorganisatsioonid ja ametiühingud. Kuna komitee on kohustatud esitama arvamusi komisjoni ettepanekute kohta, tegelevad komitee liikmed automaatselt õigusaktide tekstidega ega vaja täiendavaid üleskutseid või motiveerimist.

4.5 Nii on komitee alates finantskriisi algusest toonud korduvalt kuuldavale kodanikuühiskonna organisatsioonide hääle ja avaldanud alates 2008. aasta keskpaigast umbes 30 arvamust finantskriisi kohta üldiselt ning eriti õigusaktide algatuste kohta.

4.6 Arvestades kodanikuühiskonna muus osas puudulikku osalemist, oodatakse Euroopa institutsioonidelt seda enam, et nad pööraksid selles valdkonnas tähelepanu komitee arvamustele.

4.7 Komitee ei soovi ega saa sealjuures asendada kodanikuühiskonna ühenduste vahetut osalemist. Kodanikuühiskonna dialoog on demokraatlik ja avalik arvamuse kujundamise protsess, milles peab osalema võimalikult palju osapooli erinevas vormis.

4.8 Komitee jaoks pole seejuures kahtlustki, et finantssektori osalemine arvamuse kujundamises on sama õigustatud kui teiste organisatsioonide osalemine. Finantsettevõtted on ise reguleerimise objektid, kes peavad täitma nõudeid ning ellu viima seadusest tulenevaid kohustusi. Finantsmajanduse ühenduste osalus on vajalik ka seetõttu, et loomulikult on valdkond ise finantsstabiilsusest kõige rohkem huvitatud. Samuti on valdkonna asjatundlikkus vajalik selleks, et koostada usaldusväärseid mõjuhinnanguid.

4.9 Komitee tunnistab ka seda, et finantssektoris on enamjaolt tegemist valdkondade ja ettevõtetega, kes tegutsevad tõsiselt ja ausalt ning ei ole põhjustanud finantskriisi. Komitee hinnangul ei ole õigustatud finantssektorile kui tervikule negatiivse hinnangu andmine, nagu seda on senini tehtud. Enamjaolt on seal tegemist ettevõtetega, kes ei ole finantsturgude liialdustest kasu lõiganud, vaid keda ennast kriis ja selle mõjud kahjustasid. Finantsasutuste kahju kannatanud klientide arv on – muu hulgas ka tänu riigiabile – jäänud piiratuks.

4.10 Siiski on finants- ja majanduskriisi põhilised kahjukandjad üksikisikud: maksumaksjad, töövõtjad ja tarbijad. Neid

kutsutakse üles osalema kodanikuühiskonna organisatsioonide kaudu aktiivsemalt finantssektori jaoks uute reeglite koostamisel, et kriis enam sellises mahus ei korduks.

4.11 Võttes arvesse üksikasjaliku reguleerimise keerukust, on otsustava tähtsusega see, et ühendused ei nimetaks mitte ainult põhimõttelisi eesmärke ega nõuaks reeglite üldist karmistamist, vaid esitaksid pädevaid ja eesmärgipäraseid ettepanekuid ja argumente. Selle saavutamiseks tuleb teha märkimisväärseid pingutusi, et need ühendused saaksid arutleda seadusandja ja teiste ühendustega võrdsel tasandil.

5. Konkreetsete soovitusid

5.1 Euroopa Komisjon, Euroopa Parlament, nõukogu ja liikmesriigid peavad ise enam algatusi ellu viima, et kaasata kodanikuühiskonda finantsturgude reguleerimisse laiapõhjalisemalt.

5.1.1 Otsustava tähtsusega on see, et reguleeritavate kavade otsesed ja kaudsed tagajärjed kodanikuühiskonnale oleks ettepanekutes kirjeldatud lihtsalt, otseselt ja täpselt, nii et mõju kodanikele oleks ühenduste jaoks paremini äratuntav.

5.1.2 Kui ilmneb, nagu seda on ka varem korduvalt juhtunud, et finantsturuteemaliste konsultatsioonide käigus saadakse kodanikuühiskonnalt vaid vähe vastuseid, tuleks pöörduda osalemisettepanekuga otse konkreetsete organisatsioonide poole. Vajadusel tuleb pikendada konsultatsioonide tähtaegu, nagu seda tehti komisjoni aruka reguleerimise algatuse puhul. Konsultatsioonide käigus ei tuleks käsitleda mitte ainult tehnilisi aspekte, vaid küsida ka sihipäraselt kodanikuühiskonna hinnanguid. Arvesse tuleks võtta kodanikuühiskonna organisatsioonide eriomast positsiooni.

5.1.3 Vastavad organisatsioonid tuleb algusest peale kaasata Euroopa Komisjoni ja Euroopa Parlamendi avalikesse kuulamistesse. Institutsioonid peaksid lühikestele tähtaegadele vaatamata olema avatud kodanikuühiskonna organisatsioonidega peetavate vestluste suhtes ning osalema nende korraldatud üritustel.

5.1.4 Euroopa Komisjoni ja Euroopa Parlamendi eksperdirühmad ei peaks koosnema mitte ainult finantssektori, vaid ka teiste rühmade esindajatest. Sealjuures tuleks siiski jälgida, et nendesse nimetataks isikuid, kellel on kõnealuses teemavaldkonnas vajalikud teadmised. Kui pädevuste tase on ebavõrdne, siis ei võida sellest keegi.

5.1.5 Kodanikuühiskonna organisatsioonide rahaline toetamine ELi vahenditest võib olla teatud juhtudel kohane, et korvata oluliste huvide esindatuse puudujääke. See on siiski vastuolus kodanikuühiskonna omaalgatusliku organiseerumise ja omafinantseerimisega ning võib mõjutada nende sõltumatust, samuti tuua mõlemal poolel kaasa lojaalsuskonflikte. Igal juhul

tuleb tagada rahaliste maksete ulatuslik läbipaistvus, garantiid organisatsioonide sõltumatusel ja meetmed, mis väldivad toetatavate ühenduste eelistamist mittetoetatavatele ühendustele suhetes komisjoniga.

5.2 Eli muud organid, mis tegelevad finantsturgude reguleerimisega, näiteks Euroopa Keskpank, Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu ning kolm Euroopa finantsjärelevalveasutust panganduse, väärtpaberite ja kindlustuse valdkonnas, peaksid arvestama oma töös kodanikuühiskonna organisatsioonide seisukohtadega.

5.3 Õigusaktidega ette nähtud finantsjärelevalveasutuste juures tegutsevate sidusrühmade tööviisid tuleks arvestada kodanikuühiskonna organisatsioonide perspektiivi, võimaldada tagasisidet vastavatele ühendustele ning luua nii täiendav tee kodanikuühiskonna kaasamiseks. Praegu see alati nii ei ole, seda eelkõige dokumentide ja konsultatsioonide konfidentsiaalsuse alaste nõuete tõttu, mis on läbipaistvuse seisukohast liig ranged.

5.4 Kodanikuühiskonna suuremat osalust finantsturgude reguleerimisel ei ole võimalik saavutada ainuüksi abstraktsete poliitiliste nõudmistega. Vajalik on konkreetne ettekujutus sellest, kes ja millal peaks milliste finantsturuteemade kohta arvamust avaldama.

5.4.1 Lisaks tarbijaorganisatsioonidele ja ametiühingutele on terve rida teisi rühmi, kes võiksid anda olulise panuse finants-turu üle peetavatesse aruteludesse, näiteks heategevuslikud organisatsioonid, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted, institutsionaalsete investorite organisatsioonid, suuremate finantstoi-ningutega tööstus- ja teenindusettevõtted ja nende ühendused, finantsvahendajad ning isegi reitinguagenduurid. Kasuliku panuse võivad anda ka teiste finantssektorite esindajad, mitte ainult need, keda valdkonna reguleerimine otseselt puudutab.

5.4.2 Kõik teemad ei ole ühtemoodi sobivad, et kodanikuühiskonna ühendused saaksid nende osas arvamusi avaldada.

5.4.2.1 Kui sellised küsimused nagu tarbijakaitse, maksuraha kasutamine finantsasutuste päästmiseks või finantssektori maksustamine on selleks väga sobivad, siis tehniliste üksikasjadega seotud probleemid, näiteks maksevõime arvutamine ja finantsaruandlus, pakuvad vähem huvi.

5.4.2.2 Siiski ei peaks need organisatsioonid tegelema mitte üksnes eeskirjadega mitte üksnes nende vastuvõtmisel, vaid kogu eeskirjade skaalaga, võttes vaatluse alla muu hulgas ka rakenduseeskirjad ja tehnilised standardid, isegi kui see võib tunduda vaearukas.

5.4.2.3 Igatahes ei ole komiteel vaeleusaama, nagu tekiks finantsturgude pikaajaline stabiilsus ja jätkusuutlikkus suure

arvu asjassepuutuvate eeskirjade koosmõjul, mida arutatakse üksiksest isoleeritult. Kui ühendused ei suuda juba praegu toime tulla kõigi eelnõudega, peab kodanikuühiskond tegelema ka teemadega, mis on reguleerimise edukuse jaoks kokkuvõttes otsustava tähtsusega. See ei hõlma mitte ainult tarbijatega seotud õigusakte, vaid näiteks järelevalveõigust, omakapitali suurust ja ettevõtete üldjuhtimist.

5.4.2.4 Oht seisneb lisaks ka selles, et näiliselt ülitehnilised probleemid varjavad tihtipeale väga poliitilisi ja kodanikke vahe-tult puudutavaid küsimusi. Nii näiteks avaldab intressimäära fikseerimine erapensionikindlustuse reservide arvestamisel olulist mõju kindlustusfirmade võimalusele anda pikaajalisi kattega lubadusi pensionite suuruse kohta.

5.4.2.5 Lihtsalt üldiste ja eristamata nõuete esitamisest karmimate eeskirjade kehtestamiseks ei piisa. Sellest ei ole seadusandjale abi. Esitada ei tule mitte ainult võimalikult konkreetseid ettepanekuid, vaid kaaluda tuleks ka karmimate nõuete eeliseid ja puuduseid ning seejuures tuleks arvestada selliste teguritega nagu ettevõtete, eelkõige väikeste ja keskmise suurusega finantsasutuste koormus, eraisikute ja ettevõtete juurdepääs laenudele ning turgude talitlusvõime.

5.4.3 Kodanikuühiskond peaks võimalusel sõna võtma otsustusmenetluse kõigis etappides. Tihti tehakse põhimõttelised otsused juba varastes etappides, näiteks pärast komisjoni esimesi konsultatsioone või eelnõude koostamisel finantsjärelevalveasutustes. Seepärast peavad ühendused tutvuma ülalnimetatud keerukate ja tavapärasest menetlusest erinevate protsessidega ja neid jälgima.

5.5 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee julgustab Euroopa ja riigi tasandi kodanikuühiskonna ühendusi tegelema finantsturgude reguleerimisega intensiivsemalt kui varem.

5.5.1 Paljude selliste organisatsioonide jaoks on komitee hinnangul asjakohane seada finantsturu stabiilsuse edendamine organisatsiooni omaette või vajadusel uueks eesmärgiks ning laiendada vastavalt oma huvi- ja tegevusvaldkonda.

5.5.2 Võttes arvesse finantsturgude ja nende reguleerimise kirjeldatud keerukust, tuleb ühendustes luua ja arendada personaliressursi, kellel on vajalik erialane pädevus. Võimalik, et on vaja ka luua uusi organeid, teha aktiivsemat koostööd riiklike ühendustega ja kaasata väliseksperite.

5.5.3 Komitee tervitab seoses sellega uue Euroopa tasandi ühenduse *Finance Watch* loomist, mis on seadnud eesmärgiks finantsturu stabiilsuse edendamise. Ainuüksi sellest aga ei piisa, et võimaldada kodanikuühiskonna laiaulatuslikku osalemist.

5.5.4 Ühendused peaksid osalema ka Euroopa tasandil ja liikmesriikides aset leidvates avalikes aruteludes, andes nii poliitilise panuse finantsturgude reguleerimisse.

5.5.5 Komitee arvates oleks soovitatav, kui ühendused kasutaksid osalemist finantsturgude reguleerimisel selleks, et nii oma liikmete hulgas kui ka avalikkuse ees laialdaselt levitada positiivset teavet ELi edukate tegevuste kohta selles valdkonnas.

5.5.6 Eriline tähendus selles valdkonnas on riiklike ja Euroopa tasandi ühenduste koostööl. Esiteks täiendavad Euroopa ja riiklikud reguleerimistasandid just finantsturgude reguleerimisel üksteist. Teiseks on riiklikel ühendustel tihti peale Euroopa katusorganisatsioonidest paremad vahendid, mida tuleks just selles valdkonnas kasutada Euroopa tasandi töös.

5.5.7 Kapitali lihtsa ülemaailmse liigutatavuse tõttu tuleb finantsturgude reguleerimine viia kogu maailmas võrreldavale tasemele. Sellesse saavad anda panuse eeskätt rahvusvahelise suunitluse või rahvusvaheliste sidemetega ühendused. Nad saavad ülemaailmselt nõuda finantsturgude tõhusat reguleerimist võrdselt kõrgel tasandil, et piirata ülemaailmset asukohakonkurentsi võimalikult madalate standardite abil. Maailma kõigis finantskeskustes tuleb võrdse aktiivsusega kaitsta ülemaailmse finantsturu stabiilsust.

5.6 Vaatamata tõestatud konkreetsetele vigadele kuulub Euroopa finantssektor samuti nende hulka, kellele kriis negatiivset mõju avaldas. Seetõttu kutsutakse seda üles andma oma panust finantsturu tõhusasse reguleerimisse.

5.6.1 Seejuures ei tohiks üksikud valdkonnad peituda võltsitasahoidlikkuse varju, kui finantsturu stabiilsuse nimel tuleks kommenteerida teiste sektorite reguleerimist.

5.6.2 Komitee seisukohast on iseenesestmõistetav, et finantssektori huvide esindamine leiab aset läbipaistvalt, ausalt ja otsustajaid austades. Valdonna esindusühendused täidavad reeglina neid ootusi. Üksikute ettevõtete ja nende äriesindajate konkreetse tegevuse puhul ei ole see varem alati nii olnud.

5.6.3 Finantssektorit kutsutakse üles olema avatud kodanikuühiskonna organisatsioonidega peetava dialoogi suhtes. Seoses finantskriisiga on finantssektor sattunud suure avalikkuse tähelepanu alla ja nendele ettevõtetele võiks olla kasulik astuda kodanikuühiskonnaga dialoogi, vahetada argumente ja saada ideid. See oleks oluline samm lähenemisel kogu ühiskonnale.

Kui finantssektor peaks kohustuma teatud viisil käituma eneseregulatsiooni tulemusena, on ka selliste reeglite ettevalmistamisel kodanikuühiskonna osalemine asjakohane.

5.6.4 Pidades silmas ausat ja läbipaistvat kodanikuühiskonna dialoogi, väljendab komitee heameelt Euroopa Parlamendi ja Euroopa Komisjoni ühise lobistide registri loomise üle ning tunnustab Euroopa Parlamendi Buzeki rühma töö tulemust. Komitee hoiatab siiski, et reeglite karmistamine ei tohi piirata ja takistada ühenduste osalemist. See kehtib eelkõige praktiliste küsimuste osas, näiteks lihtne juurdepääs Euroopa teenistustele ja osalemine avalikel istungitel.

5.7 Teadlasi, ühiskondlikke sihtasutusi ja eksperdirühmi kutsutakse üles panustama oma otsustusvõime, asjatundlikkuse ja kogemustega finantsturge käsitlevatesse aruteludesse. Isegi kui sellised asutused ei ole tihti mõeldud konkreetse õigusloometöös osalemiseks, peaksid nad kasutama võimalust, rakendamaks oma võimekust tulevaste kriiside vältimisel.

5.8 Euroopa arvamuse kujunemisel mängib loomulikult silmapaistvat rolli ajakirjandus. Soovitatav oleks ka ajakirjanduses kodanikuühiskonna seisukohti rohkem kajastada. Selleks tuleks vajadusel veenda vastavaid organisatsioone, et nad võtaksid seisukohad teatud küsimustes, sest praegu osalevad vaid vähesed esindajad avalikus debatis omaalgatuslikult.

5.9 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee kavatab ka ise finantsturu reguleerimise küsimusi käsitlevates aruteludes aktiivsemalt osaleda.

5.9.1 Komitee tegeleb ka edaspidi aktiivselt finantsturgude reguleerimise ettepanekutega, arutleb nende üle laiapõhjaliselt ning esitab sisulisi arvamusi, pannes erilist rõhku kodanikuühiskonna esindajate seisukohtade kaasamisele komitees.

5.9.2 Komitee hoolitseb selle eest, et kõigi kolme rühma esindajad oleksid aruteludesse kaasatud võrdsel määral ning osaleksid menetluse kõikides etappides.

5.9.3 Arutelude puhul kaasab komitee kodanikuühiskonna ühendusi aktiivsemalt ja otsesemalt oma arvamuse kujundamise protsessi sektsioonides ja uurimiserühmades toimuvate konsultatsioonide vahendusel.

5.9.4 Komitee kannab oma tööprogrammide kujundamisel, istungjärkude, sektsioonide ja uurimiserühma koosolekute kavandamisel hoolt selle eest, et finantsturu reguleerimise üle peetaavaks põhjalikuks aruteluks jääks piisavalt aega.

5.9.5 Komitee annab oma panuse ka sellesse, et tema liikmed, kes esindavad vastavaid kodanikuühiskonna organisatsioone, tegeleksid aktiivselt finantsturgude reguleerimise küsimustega ja mõjutaksid selles suunas ka oma ühendusi.

Brüssel, 22. veebruar 2012

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Staffan NILSSON
